

Asia: VN/698/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Työttömien usein toistama viesti on, että heille ei ole yksinkertaisesti tarjolla työpaikkoja. Työnhakijakeskeinen politiikka ei sido työnantajia lisäämään työpaikkatarjontaa. Tällä esityksellä lisätään työnhakijoiden sekä työnantajien hakuprosessiin käytettyä aikaa – ei luoda uutta työtä. Siksi ihmettellemme oletusta, että tämä esitys synnyttää 9 500 henkilötyövuotta lisää.

Mallissa on Sipilän hallituksen aktiivimalliin liittyviä ongelmia. Kaikille työnhakijoille ei ole asuinpaikan, koulutuksen, työkokemuksen, ammattialan, kielitaidon, sosiaalisen tai terveydellisen syyn vuoksi riittävästi työpaikkoja haettavaksi joka kuukausi. Malli on työttömiä eriarvoistava, eli ne työttömät, joille on kysyntää työmarkkinoilla voivat helpohkosti hakea monia työpaikkoja täyttäen mallin ehdot. He työllistyvät joka tapauksessa todennäköisemmin. Ne työttömät, joiden osaamiselle on vähemmän kysyntää, kokevat vaikeuksia myös työnhakuvelvoitteidensa täyttämisessä.

Työnantajien väite on, että töitä on tarjolla, mutta hakijoita ei ole riittävästi. Mutta ovatko näiden työnantajien vaatimukset kohtuuttomia? Tästä ei puhuta riittävästi. Jos EU-alueelta ei löydy työvoimaa, olisiko työpaikkojen vaatimuksissa ja palkoissa parantamisen varaa?

Käsillä oleva malli ei sido TE-palveluita tarjoamaan lisää palveluita, joita työnhakija voi hyödyntää oman ammattitaitonsa kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Julkisia panostuksia työllisyyspalveluihin sekä koulutuksiin tarvitaan lisää, että mahdollisille lisääntyneelle kysynnälle on palvelutarjontaa. Miksi haastatella useammin, jos ei ole riittävästi palveluita, joihin voidaan ohjata?

Sitran teettämän selvityksen mukaan työttömät kokevat oikeana velvollisuuden hakea töitä oikeana, mutta resurssit hakuun ei ole heillä vaan TE-toimistoilla: ”Siinä missä työttömältä odotetaan aktiivisuutta kouluttautumisessa, päätösvalta asiassa on lopultakin viranhaltijalla. Vastuu työllistymisestä taas on työttömällä itsellään, vaikka työnhaussa tulee vastaan monia sellaisiakin haasteita, joihin ei voi osaamisen kehittämisestä huolimatta itse vaikuttaa. Näitä ovat muun muassa ikä, työttömän status, kulttuuritaustaan liittyvä syrjintä sekä osaamisen arvioinnin tutkintokeskeisyys...

Työttömän osaamisen kehittämisessä keskeistä onkin tarkastella yksilön ja järjestelmän suhdetta.

”Usein epäkohtien korjaamiseksi tarkoitetut toimenpiteet kohdistuvat yksilöön, vaikka ongelma piilee yhteiskunnan rakenteissa. Keskeinen johtopäätös on, että työttömän osaamisen kehittämistä suunnittelevien tulee tunnistaa kirkkaasti, milloin työvoimapolitiittinen toimenpide on tuloksekasta kohdistaa yksilöön ja milloin järjestelmään”

<https://www.sitra.fi/uutiset/tyottomat-kehittaisivat-osaamistaan-mieluiten-yhdistamalla-opiskelun-tyohon/>

Esityksessä lähdetään pelkästään työttömien velvollisuuksista

Esityksessä lähdetään pelkästään työttömien velvollisuuksista. Missä ovat velvoitteet TE-toimistoille, kunnalle tai palveluiden tuottajille? Mikä motivoisi näitä tahoja tukemaan mahdollisimman yksilökeskeistä ja laadukasta palveluohjausta ja palvelua?

Työvoimapalveluissa on taloustieteellisen termin mukainen moraalinen kato. Työllisyyspalveluiden tai muiden palveluiden tarjoajien ei tarvitse parantaa omia palveluitaan, koska jos työllisyys paranee, heidän palveluilleen ei ole tarvetta. Teorian mukaan, silloin keskinkertainenkin palvelu riittää, jotta saadaan asiakkaita.

Ero muihin pohjoismaihin on vielä selkeä. Kurottavaa on paljon, koska palveluihin käytettävät resurssit ovat vielä kokonaisuutena suhteellisen kaukana esimerkiksi Ruotsia tai Tanskaa. Lisäksi esimerkiksi suhteessa Tanskan joustoturvaan suhteutettuna suomalainen palkkaus/irtisanomisjärjestelmä on kankeampi sekä sosiaalietuudetkin työttömyyden alussa pienemmät. Mutta suunta on aiempaa parempi sikäli, että etenkin tässä esityksessä työttömyysturvaan liittyviä sanktioita löysennetään terveempään suuntaan.

Työllistyminen ei ole hakemusmäärästä kiinni. Työnhaun laatu on tärkeämpää. Hyvän työhakemuksen ja CV:n laatiminen ovat perusedellytyksiä, mutta työmarkkinoilla on kirjavia työllistymisen tapoja. Millä tavalla nämä eri tavat huomioidaan? Vaihtoehtoiset työnhaun tavat, apurahat, informaaliset työnhaut, avoimet työhakemukset, sähköiset työnhaut (joista ei saa omaa kopiota) jne. työnhakijan oikeusturvan vuoksi täytyy avata, mitkä haut ovat kelvollisia. Vai riittääkö työnhakijan oma ilmoitus?

Miten yleisesti suomalaisessa työllisyyspolitiikassa huomioidaan piilevät työn saamisen rakenteelliset esteet (vaikka hakemus ja cv täyttäisivätkin pätevyysvaatimukset) – esimerkkinä työnantajien maahanmuuttajia koskevat asenteet, jolloin lähtökohtaisesti suositetaan suomalaisia työnhakijoita?

Käsillä oleva pohjoismainen palvelumalli on työttömän/palvelun saajan näkökulmasta raakile. Haastatteluiden yhteyteen täytyy kuvata myös, mitä tarvelähtöisiä julkisia palveluita työnhakijalle on tarjolla eri haastatteluvaiheissa. Nyt kuvataan vain alustava haastattelu ja täydentävät haastattelut prosessina työllisyyspalveluvirkailijoiden näkökulmasta. Miten eri palvelut ja mahdollisuudet kuvataan ja mitä niihin liittyy? Millä tavalla esimerkiksi kuvataan kolmannen sektorin mahdollisia palveluita?

On tärkeää uudistuksen yhteydessä tilastoida työttömien palautetta ja tuoda sitä julki (tilastointi- ja julkituomisvelvoite).

Työvoimapalvelujen hitaus ja TE-viranomaisten vahva harkintavalta työttömän kannalta esteitä

Saamme aika ajoin palautetta liian hitaasta työvoimapalvelusta, kun tehdään työvoimapolitiittisia päätöksiä. Työmarkkinat ja työmahdollisuudet eivät odota, jos pikaiselle työvoimalle on tarvetta. Kahden viikon viive päätöksissä voi olla kohtalokasta jatkopolkujen kannalta. Toivomme, että tämä uusi malli ja rahoitus mahdollistaa sen, että päätöksen saa tarvittaessa viimeistään yhden päivän viiveellä.

Lisäksi työttömät ihmettelevät, miksi TE-viranomaisilla on niin vahva harkintavalta siitä, mikä parhaiten edistää työttömien työllistymistä avoimille markkinoille? Mitä palvelee, että työttömien omia ideoita painetaan alas? Tämä helposti johtaa työttömien passivoitumiseen. Hyvä työskentelytapa olisi tarjota informaatiota ja mahdollisuuksia työttömille. Antaa työttömien itse ottaa riski, työllistyykö hän alalleen? Koulutus voi poikia päätöksen hakeutua myös muihin tehtäviin.

Koulutusten tarjoajillakin täytyy olla vastuu – vähimmäisvastuuna on kertoa, kuinka suuri osa heidän koulutusohjelmastaan työllistyy avoimille markkinoille ja koulutusta vastaavaan työhön. Koulutustarjontaa voidaan myös riippuen koulutuksen kestosta/valtion/kuntien tuesta sekä koulutukseen osallistujien määrästä ehdollistaa järjestämään vain sellaista koulutusta, joka johtaa työllistymiseen.

Lakiesitykseen on kirjoitettu työttömille velvollisuus vastata puhelimeen. Lakiin ei ole kirjattu, miten asia sovitaan. Oleellista on, että työttömille tulee etukäteistietoa sovittuun aikaan, ja että jos tilanne muuttuu äkillisesti, ettei voi vastata, niin voidaan järjestää uudelleen aika.

Vastaamisen velvollisuus on kirjattu lakiin työttömille – muttei viranomaisille. On syntynyt hankalia tilanteita joillekin työttömille, kun viranomainen ei olekaan soittanut luvattuun aikaan. Eikö lain tule sitoa molempia osapuolia?

Kaikki työttömät eivät tarvitse haastatteluja tai hyödy työllisyyspalveluista? Yhdenmukaiset palvelut eivät palvele kaikkia kunnolla ja siksi on myös tärkeä huomioida eri asiakkaiden tarpeet tässä asiassa siten ettei resursseja tuhjata.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Emme ole arvioineet taloudellisia vaikutuksia. Ihmettelemme, että 70 miljoonaa euroa riittäisi yksilöllisiin 40 minuutin haastatteluiden keston. Toki nyt työllisyystilanne on parantunut, mutta aika ajoin saamme tietoa, että TE-toimistoihin on vaikea saada yhteyttä (paikkakuntasidonnaista).

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resursseja koskevat asiat)?

Oleellista ei ole haastattelukertojen määrä, vaan haastattelujen laatu. Mikäli viranomaisten palveluohjaus ja palvelut eivät parane, toistuvat haastattelukerrat tuskin lisäävät työllistymistä oletetun verran. Onko tutkimuksissa huomioitu näitä laatuvaikutuksia, kuinka kattavasti?

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Työttömien usein toistama viesti on, ettei työpaikkoja yksinkertaisesti ole tarjolla heille. Työnhakijakeskeinen politiikka ei sido työnantajia lisäämään työpaikkatarjontaa. Tällä esityksellä lisätään työnhakijoiden, sekä työnantajien hakuprosessiin käytettyä aikaa – ei luoda uutta työtä. Siksi ihmettelemme oletusta, että tämä synnyttää 9 500 henkilötyövuotta lisää.

Emme ole kriittisesti arvioineet esitysluonnoksessa esille tuotuja tutkimuksia, jossa perustellaan työllisyysvaikutusta.

Kun henkilökuntaa lisätään, sekä haastattelukertoja ja yksilöllisiä palveluita saadaan järjestettyä enemmän, niin uskomme, että sillä voi olla positiivista vaikutusta työllisyyteen. Vaikutus syntyy oletettavasti siitä, kun osaaminen lisääntyy, löytyy osalle työttömistä enemmän haettavia työpaikkoja avoimilta markkinoilta.

Haastattelukerrat myös vahvistavat TE-toimiston palveluohjausta ja toivon mukaan saadaan myös parempaa käsitystä palveluiden valuoista yms. Esimerkiksi pitkään on tiedetty, että on melko suuri joukko työttömiä, jotka eivät ole työkykyisiä kokopäivätyöhön. Kun nämä asiakkaat saadaan palveluohjauksella ulos työttömyysturvajärjestelmästä, työllisyystilanteestakin syntyy oikea kuva (tilastoissa).

Lisäksi niiden työttömien kohdalla, jotka toivovat työllistymiseen tukea, on hyvä, että palvelua on saatavilla entistä enemmän.

Palveluohjaukseen ja palveluun käytetyt lisäresurssit ovat hyviä. Se mikä tuo tähän ongelmia on kategorinen seuranta karenssin uhalli. Tärkeää on antaa tietoa säännöllisesti työnhakijalle ja työnhakijat voivat itse päättää mitkä palvelut ja työpaikat kiinnostavat.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

Työttömien palaute on ristiriitaista. Osa kokee tarvitsevänsä enemmän palvelua – myös viranomaisten palveluohjausta. Osa taas kokee, että mikäli palveluiden laatu ei parane, ja yksilöllisiä tarpeita ei huomioida, ei synny myöskään positiivisia vaikutuksia. Palveluohjaukseen panostaminen työttömyyden alkuvaiheeseen lienee myös hyvä, että järjestelmä mahdollisuuksineen tulee tutuksi kaikille työnhakijoille.

Yleisellä tasolla asteikoilla 1-5 TE-palveluiden tyytyväisyys on ollut yli 3. Tällöin voisi olettaa, että yleinen tyytyväisyys lisääntyy, kun palvelufrekvenssi kasvaa.

Eniten olemme huolissamme siitä laajahkosta joukosta, joilla on keskimääräistä työvoimaa heikoimmat työmarkkinaedellytykset. On täysin ammattitaitoisia työttömiä, joilla voi olla vaikeuksia hakea neljää avointa ilmoitettua työpaikkaa joka kuukausi – työmarkkinatilanteesta riippuen jopa pääkaupunkiseudulla. Miten sitten käy niiden työttömien kohdalla, joilla on vaikeuksia löytää edes muutama työpaikka silloin tällöin? Arki voi koitua kovin masentavaksi, ja huoli sanktioista voi olla musertava.

Asetukseen kirjataan poikkeukset neljään hakukertaan/per kk. Nämä asetuksessa olevat poikkeukset ovat oleellisia, kun arvioidaan lain toimivuutta ja vaikutuksia käytännössä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista?

Etäyhteyden kautta haastattelumahdollisuus on nykypäivää: tarpeen erityisesti lapsia tai liikkumisongelmia tai toimeentulon takia vaikeasti liikkuvia ajatellen. Työttömissä on kuitenkin iso joukko ihmisiä, joilla ei ole taloudellisista syistä etä- tai älylaitteita käytössään.

Jokaisella keskustelulla tulee olla funktio. Jo ensimmäisen ”keskustelun” jälkeen tulee olla selvä, tarvitaanko työkyvyn arviointia, ja se tulee varmistaa kolmannella kerralla, koska tarve voi olla

piilevä. Jo toisen keskustelun aikana tulee selvittää lisäopintojen tarve, halu ja mahdollisuudet. Kolmannella keskustelulla tulee selvittää alan vaihdon, muuttamisen ja muut mahdollisuudet.

Neljä kohdennettua realistista työnhakua kuukaudessa on kova vaatimus. Jo nyt työnantajat hukkuvat hakemuksiin. Useimmissa keskisuurissakin yrityksissä sähköiset hakemukset karsivat pois vähäänkään vaikeammat työllistettävät.

Veloitteen tulee olla TE-toimistolla: esimerkiksi järjestää rekrytapaamisia useita kertoja kuukaudessa eri alojen työnantajille, jolloin syntyy kahdenkeskisten tapaamisten mahdollisuus työnantajan ja työnhakijoiden välille. Näihin voisi olla velvollisuus osallistua, mutta työnhakupapereiden lähettely tuota tahtia ei ole mielekäs. Asetuksen tasolla olettaisimme, että näitä vaihtoehtoisia hakuja käydään läpi. Toki ryhdikkäämpää olisi jo lakitasolla tuoda ilmi, mitä työnhauulla tarkoitetaan, ja mitä vaatimuksia siihen liittyy.

4 § Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoaminen lukee

”Julkisia työvoima- ja yrityspalveluita tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Asiakkaan asiointitapa sekä yhteydenpito julkisia työvoima- ja yrityspalveluita tarjoavan viranomaisen ja asiakkaan välillä määräytyvät tämän lain ja arvioidun palvelutarpeen perusteella.”

Huomioimme, että lakiteksti ei aivan huomio sitä tosiasiaa, että käytännössä työttömyysturvan ehtona on asiointipakko. Kuinka omatoimista asiointi on näissä olosuhteissa? Määritelläänkö palvelutasolla valinnanvapauden rajat? Kuinka laajan palvelukirjon henkilökohtainen palvelu turvaa?

Jos palvelu ei johda työpaikkaan, onko vastuu työttömällä työnhakijalla, palvelun tarjoajalla vai viranomaisella?

5 §

Työnhakijan palveluprosessin järjestäminen

Oleellinen kysymys on mitä hyötyä on näistä työnhakuhaastatteluista työttömälle? Tätä ei kuvata lakitasolla. Oleellista ovat mm työttömien työllistymiseen liittyvien tarpeiden kartoitus, palvelut, työkyvyn arviointi, työttömien lakisääteinen terveystarkastuksen toteutuminen, opintojen tarve, alanvaihdon tarve, rekrytapahtumat, etuudet, palkkatuet, työpaikat, eläkeselvittelyt, työkyvyttömyydestä toipuminen ja palaaminen työmarkkinoille.

Mitä yksilöllisen näkökulma tarkoittaa? Onko jatkossa työttömille esimerkiksi vapaasti valittava omaohjaaja/omavalmentaja/palveluohjaaja/työkykykoordinaattori/casemanager, joka tuntee

asiakkaan tilanteen ja tarpeet? Miten kolmannen sektorin osaaminen hyödynnetään? Missä nämä kaikki kuvataan? Asetuksessa?

Miten palvelujen räätälöinti toteutetaan? Onko jokin minimi palvelujen kirjo joka paikkakunnalla, mistä voi vapaasti valita palvelun siten, että se mahdollisimman hyvin tukisi yksilöllisiä uratoiveita? Esimerkiksi työvoimakoulutusten tarjonnassa on TE-toimistoissa laaja kirjavuus – eniten on tarjolla Pirkanmaalla ja Turussa – Uudellamaalla vain parikymmentä koulutusta. Virkaruotsia ei voi suorittaa joka paikkakunnalla, vaikka virkaruotsi on valtakunnallinen vaatimus viranomaistehtävien suorittamiseen.

Minkälaisessa vuorovaikutuksessa ja prosessissa syntyvät päätökset? Onko oma-ohjaajalla/oma-asiakasneuvojalla valta tukea työttömän yksilöllisiä palvelutoiveita, vai onko päätösvalta ylemmällä tasolla hierarkiassa? Kun päätökset ovat lähellä asiakasta, silloin ei tarvitsisi tulla yhteisymmärrykseen kuin oma-asiakasneuvojan kanssa.

Millä tavalla palveluprosessia huomioidaan yhteistyöverkostomahdollisuudet palveluntarjoajan ja TE-toimiston tai muun vastaavan hallinnon viranomaisen kanssa? Missä tapauksissa olisi hyvä turvata päällekkäisiä palveluita tms.? Viittaamme mm. oppisopimuskoulutuksiin, työttömien terveystarkastuksiin sekä asiakkaan tarpeen mukaisiin kuntoutuksiin.

Omaehtoinen opiskelu – on ollut tilanteita, joissa elämäntilanteen muutoksen johdosta työtön ei ole hoksannut ilmoittaa TE-toimistolle omaehtoisen opiskelun keskeytyksestä ja oikeus on menetetty. On tärkeä varmistaa palvelulinjan toimivuus, johon voi soittaa ja saada asia hoidettua heti. Kirjallinen vastauksen kuittaus on myös oleellinen osa prosessia.

Esityksessä lukee ”Työnantajan kanssa yhteishankintana hankittuun tai vastaavalla tavalla järjestettyyn työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle järjestetään työnhakukeskustelu ja täydentävä työnhakukeskustelu vain, jos siihen on työnhakijan työllistymiseen tai palvelutarpeeseen liittyvä painava syy.” Onko tämä tarpeellinen kappale? Eikö työnhakijalla ole aina oikeus saada palvelua?

7 § Alkuhaastattelun sisältö lukee:

”Alkuhaastattelussa työ- ja elinkeinotoimisto tekee arvion työnhakijan edellytyksistä hakea työtä ja työllistyä sekä työnhakua ja työllistymistä tukevasta palvelutarpeesta. Arvion pohjalta laaditaan työllistymissuunnitelma.

Lisäksi työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa alkuhaastattelussa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia ja hakeutumaan tarpeellisiin palveluihin. Alkuhaastattelussa työnhakijalle

kerrotaan hänelle tarjottavista palveluista ja sovitaan asiointitavasta sekä muusta yhteydenpidosta työ- ja elinkeinoviranomaisen ja työnhakijan välillä.”

Teksti luo työttömistä objekteja, jossa työtön kulkee palveluprosessin sisällä ja hänen puolestaan tehdään arviot, ja häntä ohjataan hakeutumaan jne. Eikö työttömällä asiakkaalla ole sanottavaa omaan palvelutarpeeseensa? Millä pätevyydellä TE-toimisto tekee arvion työnhakijan tarpeista?

Jotta päästäisiin hallinto- alama- ja palvelumallista nykyaikaiseen joustavampaan palvelukulttuuriin suosittelemme vahvasti, että lakipykälä kirjoitettaisiin näin:

”Alkuhaastattelun sisältö

Alkuhaastattelussa työ- ja elinkeinotoimisto kartoittaa asiakkaan palvelutarpeita, suunnittelee yhdessä asiakkaan kanssa sopivat palvelut ja tiedottaa palvelun toteuttamisen aikataulusta. Arvion pohjalta laaditaan työllistymissuunnitelma, joka velvoittaa TE-palveluita järjestämään tarpeelliseksi katsottuja julkisia palveluita.

Lisäksi työ- ja elinkeinotoimisto tiedottaa alkuhaastattelussa työnhakijaa hänelle sopivista työmahdollisuuksista ja muista, kuin TE-palveluiden tarjoamista palveluista (mms. yksityiset palvelut, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, toimeentuloon liittyvät palvelut).”

Oleellista on tuoda ilmi palveluprosessissa, mitä, milloin ja missä muodossa ja missä järjestyksessä palvelut toteutetaan sen sijaan, että objektifoidaan työtön ja päätetään hänen puolestaan liukuhinnamenettelyllä, mitä tehdään. Lakiteksti luo sävyä, miten työtön kohdataan. Kohdataanko hänet ihmisenä vai alama-asiakkaana? Asiakkaan kuunteleminen herkällä korvalla on tärkeää onnistuneessa asiakaspalvelutilanteessa ja palveluohjauksessa.

8 § Työnhakukeskustelun sisällössä on sama sävyongelma:

”Työnhakukeskustelussa työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia sekä tukee työnhakijan työnhakua. Lisäksi työnhakija ohjataan tarpeellisiin palveluihin. Työnhakukeskustelussa tarkistetaan työnhakijan palvelutarvetta koskevaa arviota ja laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma.”

Ohjaamisen sijaan kerrotaan palveluista:

”Työnhakukeskustelun sisältö

Työnhakukeskustelussa työ- ja elinkeinotoimisto kertoo työnhakijalle sopivista työmahdollisuuksista, rekrytointimahdollisuuksista ja urasuunnitelmaa tukevista julkisista palveluista.

Työllistymissuunnitelma kerrataan, tarkistetaan ja muutetaan työnhakija-asiakkaan tarpeiden mukaisesti.”

9 § Täydentävän työnhakukeskustelun sisältö – tässä on myös ym. ongelmia:

”Täydentävä työnhakukeskustelu painottuu työnhakijan palvelutarvetta koskevan arvion perusteella työnhaun tukemiseen tai siinä jatketaan työnhakijan palvelutarpeen selvittämistä ja työnhakijan ohjaamista tarpeellisiin palveluihin.”

Ratkaisumme:

9§ Täydentävän työnhakukeskustelun sisältö

Täydentävä työnhakukeskustelu painottuu työnhakijan palvelutarvetta koskevan selvityksen perusteella työnhaun tukemiseen tai siinä jatketaan työnhakijan palvelutarpeen selvittämistä ja työnhakijan neuvomista tarpeellisiin palveluihin.

10 § Ehdotamme, että palvelutarvetta selvitetään ei arvioida:

”Työ- ja elinkeinotoimiston selvityksessä arviossa työnhakijan palvelutarpeesta...

Työnhakijan osaamisen kehittämistä voidaan tarvittaessa arvioida selvittää yhteistyössä koulutuspalveluiden tuottajien kanssa ja työnhakijan työ- ja toimintakykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa.”

11 § Työllistymissuunnitelman ehdotamme, että lisätään sana ”tavoitteiden”:

”...työnhakijan tavoitteiden mukainen työllistyminen.” – nopea työllistyminen ei ole välttämättä jokaisen alanärkevin työllistymisen muoto.

Työllistymissuunnitelma tulee olla asiakkaan tarpeiden pohjalta suunniteltu. Kun palvelu on myönnetty, se lähtökohtaisesti velvoittaa TE-toimistoa alihankkijoihin järjestämään palvelut.

Laaditaan viranomaisille veloitteet palveluiden järjestämiseen tietyissä aikaraameissa.

On turha luetella asiakkaan tarpeita, jos ei järjestetä asiakkaan tarpeen mukaisia palveluita.

12 § Työnhakijan velvollisuudet – ehdotamme ”sen määrämällä” poistetaan ja tilalle tulee ”Yhdessä sovitulla”.

” Työttömyysetuutta hakeva työnhakija on velvollinen ilmoittamaan työllistymissuunnitelman toteutumisesta työ- ja elinkeinotoimistolle sen määrämällä tavalla. Ilmoitettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.” Yhdessä sovitulla tavalla.

Mitä asetuksissa tullaan määrittelemään? Mikäli laki päätetään, toivomme, että asetuksesta käydään myös kansalaiskeskustelu.

13 § Ensimmäiseen kappaleeseen voisi lisätä ajatuksen, että ”... järjestettävä työllistymissuunnitelmaan sisältyviä räätälöityjä ja yksilöityjä palveluja työ- ja elinkeinotoimiston käytettäväksi osoitettujen rahojen rajoissa työnhakijan henkilökohtaisen julkisesti rahoitettu oppimis/työllistymisbudjetin mukaisesti.” – ajatus on, että työttömällä on henkilökohtainen työllistymis/oppimisbudjetti, jolloin hän voi itse nykyistä vapaammin pohtia mitä palvelua avoimilta markkinoilta hän valitsee työllistymistä tukemaan.

Lisätään myös 13 § ao. kappaleet:

”Työ- ja elinkeinotoimiston on asiakkaan palvelutarpeiden kartoittamisen yhteyteen liittyen aktiivisesti seurattava ja kehitettävä työllistymistä tukevaa verkostoitumista ja palvelutarjontaa.

TE-toimisto on velvollinen viestittämään viipymättä, mikäli määrärahat ovat loppuneet eikä palveluita voida työnhakijoille järjestää.”

Lisäksi kysymme, mitä tarkoittaa alkuperäisessä kappaleessa lukeva ”velvollisuus”. Mikä on sellainen velvollisuus, josta voi irtaantua rahaan vedoten?

14 § toivomme lisättävän ”Yhdessä sovitun tavan mukaisesti.”

Jos TE-toimisto sanelee, miten otetaan yhteyttä, voi asiakkaalle syntyä haastavia tilanteita. Täytyy ottaa huomioon saavutettavuuden ja esteellisyden käsitteet.

3 luku työnvälitys

Työnvälitys

1 § lisätään

...”tarpeen ja tavoitteiden mukaista” työtä nopeasti. Työnvälityksen tulee tukea työttömän tavoitteita työllistymiseen.

2 § muutetaan ”ohjaa” sanan tilalle ”tiedottaa” (ei ohjaa)

Luovutaan työhönsuosituksista ja keskitytään tiedottamiseen.

3 § työnhakuvelvollisuus kohtaan muutetaan ”ohjaa” sanan tilalle ”tiedottaa” (ei ohjaa)

4 työpaikkaa vaade per kuukausi ei sovi kaikkeen työnhakuun. Esimerkiksi sähköiset rekryhakemukset menevät kerralla ympäri maata erilaisille yrityksille samaan aikaan, eikä niistä saa dokumentaarista aineistoa, joka kertoisi missä hakemus on otettu huomioon. Jos ilmoittautuu rekryfirman työnhakijaksi, ei voi tietää monella työnantajalla on ollut työhakemus käsittelyssä. Vaatimus työpaikan 4 työpaikan hausta perustuu vanhanaikaiseen käsitykseen työhausta.

Määrälliset työnhakuveloitteet saattavat heikentää työhaun moraalia. Työnantajat eivät halua hukkaa liian hurjaan määrään työhakemuksia. Kaikille ei ole sopivaa työtä tarjolla joka kuukausi. Ehdotamme, että tarkastelujakson sijaan järjestetään rekrytapahtumia tai muita tilaisuuksia.

Asetuksen taakse vetäytyminen tekee tästä epämääräisen esityksen ja voi johtaa mielivaltaisiin käytäntöihin. Laissa on tärkeä tuoda selkeästi esille, milloin neljän työpaikan hakuun ei ole tarvetta.

Pidämme tätä mallia toteuttamiskelvottomana, koska siinä on aktiivimallin eriarvoistavat ongelmat. Pelkona on karenssiautomaatti.

Ei kaikista työhausta saa todistusta/kuittausta, että on hakenut työtä.

4 § Haettavat työmahdollisuudet

80 % työajan rajausta koskettaa palkkatukilaisia. Ovatko 65 % työajalla olevat palkkatuetut työntekijät velvollisia hakemaan töitä 4 kappaletta joka kuukausi - myös palkkatukijakson aikana? Järjestökentällä on palkkatuettuja työntekijöitä yleishyödyllisissä yhdistyksissä paljon 65 % työajalla. Sikäli tämä rajausta on ymmärrettävä – palkkatuettu työ on tarkoituskin olla ponnahduslauta avoimille työmarkkinoille.

Jos näin toimitaan, niin täytyy olla tarkkana, ettei työllistetyille synny väärinkäsityksiä, koska osassa lakitekstiä lukee, että vaatimukset koskettavat palkkatuettuja työntekijöitä vasta jakson viimeisenä kuukautena.

7 § Omaehtoiset opinnot

Kannattaako TE-toimiston keskeyttää omaehtoista opiskelua työhönsuorituksilla? Pysyvämmät ja korkeapalkkaisimmat työpaikat syntyvät, kun valmistutaan oman alan koulutukseen. Täytyy olla rauha suorittaa tutkinto loppuun.

Tutkittua tietoa on paljon, että suoritettavat tutkinnot turvaavat pysyvämpää työllisyyttä. Esimerkiksi:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75221/okm13.pdf>

<https://minedu.fi/documents/1410845/17000212/Jatkuvan+oppimisen+uudistuksen+sidosryhma%CC%88seminaari+19.11.2020.pdf/3146ecc7-1cd1-593d-8b95-cc4bb4afdd99/Jatkuvan+oppimisen+uudistuksen+sidosryhma%CC%88seminaari+19.11.2020.pdf?t=1605793524191>

14 luku 1 §

Omaehtoinen opiskelu tulee olla työttömän oikeus suorittaa tutkinto loppuun. Emme ymmärrä miksi TE-toimiston päätöksestä ei voi valittaa?

Omaehtoinen opiskelu ei suoraan sido ELY-keskuksen resursseja.

Jos TE-toimisto kieltäytyy järjestämästä palveluita ilman valitusoikeutta, vaikka TE-toimistolla on velvollisuus edistää näitä palveluita. Onko tämä ristiriitainen 2 luvun 13 pykälän velvollisuuden kanssa?

Asiakas ei voi muuttaa mieltään, mutta TE-toimisto voi. Onko TE-toimisto velvollinen järjestämään muuta palvelua, jos TE-toimisto päättää keskeyttää palvelumahdollisuuden?

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien palveluprosessista?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

On hyvä, että viimein otetaan pehmeitä keinoja käyttöön. Myös täytyy varmistua, että työttömällä on sovitut yhteydenpitovälineet käytössään ja, että hän saa sovitulla tavalla muistutuksen mahdollista tapaamisista ja omatoimiseen työnhakuun liittyvistä velvollisuuksista.

Esimerkiksi joka kuukauden lopulla työnhakija-asiakasta voitaisiin muistuttaa siitä ensin kysymyksellä, oletko jo hakenut velvoitteesi mukaisesti töihin/palveluihin tms.?

Täytyy myös muistaa, että kaikilla työttömillä ei ole sähköisiä yhteydenpitovälineitä – ovat kirjepostin varassa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien työnhakuvelvollisuudesta?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien työnhakuvelvollisuudesta?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa?

-

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä eroamisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Työntekijän ja työttömän työnhakijan näkökulmasta kyseessä on merkittävä parannus, kun seuraamukset moitittavasta menettelystä eivät ole taloudellisesti niin raskaat. Tästä huolimatta seuraamukset työttömälle ja työnhakijalle ovat silti melko ankarat.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä kieltäytymisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Katso ylle.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

Katso ylle.

Työttömyysturvalaki; muuta lausuttavaa?

7 § työpaikan sijaintiin liittyvä pätevä syy kieltäytymiseen

Tulee huomioida tapauskohtaisesti tilanteet, jossa palkka ei riitä kattamaan työmatkakustannuksia eikä normaaliin elämiseen liittyviä kustannuksia.

9 § Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Saisiko tämän kappaleen selkosuomeksi? Se miten seuraamukset ovat laissa kuvattu on hankala hahmottaa.

10 § ja 11 §

Saisiko nämä kappaleet selkosuomeksi? Se miten seuraamukset ovat laissa kuvattu on hankala hahmottaa.

12 § pätevä syy kieltäytyä on kattava. On tärkeä huomioida myös huolettavaan liittyvät seikat muissakin velvoittavissa pykälissä – mm. tapaamiset TE-toimiston viranomaisten kanssa.

13 § Pätevä syy jättää hakematta

Hyvä että työtarjoukset voidaan jättää huomiotta, jos on hakenut muutoin 4 työpaikkaa, mutta väärinkäsitys voi syntyä, jos kuvittelee, että työtarjous riittää omaehtoisen työnhaun hakemiseen.

Mikä riittää todistusaineistoksi haetuista töistä?

Parempi tapa soveltaa lakia olisi yksinkertaisesti poistaa velvoittavuus työtarjouksista kokonaan.

Kulukorvaus on riittämätön nykyajan hintatasoon: Matkakulut ja ruokakulut täytyy voida kattaa, kun osallistuu palveluihin.

Mahdollisuus syödä esimerkiksi ruokalassa tukee sitä, että voi verkostoitua työkavereiden kanssa. Omakustanteinen ruokaileminen eristää työyhteisöstä.

Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muiden lakien muuttamisesta?

Aikuisväestön tulee voida suorittaa molemmat virkakielet niin kauan kuin kaksikielisyysvaatimus toteutetaan työelämässä yksilötasolla. Koskee kotouttamislain piirisissä olevia sekä suomen kansalaisia.

työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

4§ ehdotamme alla olevaa lisäystä:

Työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja työtön laativat 3 §:ssä tarkoitetun kartoitusjakson aikana yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa ”riittävässä ajassa, hyvässä vuorovaikutuksessa sekä kaikkien osapuolten yhteisymmärryksessä” sovitaan työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista ja niiden toteutumisen seurannasta.

”Työtön on velvollinen osallistumaan monialaisen työllistymissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen, toteuttamaan hänen kanssaan ”yhteisymmärryksessä” laadittua suunnitelmaa sekä hakeutumaan ja osallistumaan suunnitelmassa sovittuihin palveluihin. Työtön on myös velvollinen suunnitelmassa sovitussa määräajassa ja sovitulla tavalla ilmoittamaan suunnitelman laatimiseen osallistuneille viranomaisille, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa.”

Perusterveitä ja aktiivisia pitkäaikaistyöttömiä ei tule ohjata monialaiseen yhteispalveluun tai kuntouttavaan työtoimintaan. Meille on tullut tästä viime aikoina palautetta useammalta ulkomaalaistaustaiselta työttömältä.

Kuntouttavaan työtoimintaan tulee voida halutessaan hakea.

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä?

-

Lausuttavaa suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestyksestä?

Perustuslaki herättää ristiriitaisia ajatuksia. Perustuslain 18 § ja 19 § ovat ilmeisesti tarkoitettu ymmärrettävän pakettina. Työttömyysnäkökulma voisi huomioida paketissa selkeämmin.

Perustuslain 18 § mukaan ”Jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta.”

Ammattisuoja on kirjattu lakiin kestävän 3 kk. Tämän jälkeen työvoimaviranomaiset katsovat, että oman ammattialan ulkopuolelta on haettava työtä.

Perustuslain 18 § voisi lukea näin, että Perustuslain 18 § toteutuisi yhdessä 19 § kanssa, niin kuin se nyt toteutuu käytännössä: ”jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla, kun hän tulee taloudellisesti itsenäisesti toimeen. Jos hän tarvitsee yhteiskunnan tukea tullakseen toimeen, 3 kk ammattisuojan jälkeen hänen on haettava sitä työtä mitä viranomaiset katsovat parhaaksi työnhakijalle esittää haettavaksi.”

Näin ei ainakaan kenellekään syntyisi vääränlaista kuvaa siitä, miten asiat oikeasti Suomessa toimivat.

Muuta lausuttavaa?

Saamamme kansalaispalautteen mukaan lakiesitys sisältää riskejä pitkäaikaissairaiden työkyvyttömiä työttömien oikeusturvan heikkenemisestä ja siten se sisältää vakavia sairaisiin ihmisiin kohdistuvia sosiaalisia riskejä.

Tarkennettavia kohtia ovat seuraavat:

1) On tärkeää, että lääkinnällinen kuntoutus hyväksytään työttömyysturvalla oleville kuntoutusmuodoksi. Nykyisessä lainsäädännössä se ei sitä varsinaisesti ole.

On tärkeää myös suojata lääkinnällinen kuntoutus tai sairauden hoito siten, että pitkäaikaissairaiden hoito tai lääkinnällinen kuntoutus ei kärsi hänen terveydelleen soveltumattomista tai jopa haitallisista työvoimapolitiittisista velvoitteista.

Osassa sairauksista kuntoutus tai hoito voi olla hyvinkin intensiivistä tuottaakseen tuloksia. Hoidolla ja kuntoutuksella pyritään yleensä toiminta- ja työkyvyn parantamiseen, joten kuntoutuksen häiriöt ovat myös etuudenhakijan tulevan työllistymisen näkökulmasta haitallisia.

Lisäksi potilaalle määrätyn lääkinnällisen kuntoutuksen tai muun hoidon toteutuminen on yksilön terveysturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Kuntoutuksen katkokset voivat aiheuttaa jopa saavutettujen kuntoutustulosten menettämistä.

2) Esitystekstissä s. 69 on muotoilu, joka voi aiheuttaa merkittävän riskin työkyvyttömille työttömille. Tämä tulee poistaa.

Suuri(n) osa tosiasialisesti työkyvyttömistä työttömistä joutuu työttömyysturvalle juuri siksi, että terveydentilaa vastaava etuus (kuntoutustuki, työkyvyttömyyseläke tai sairauspäiväraha) on hylätty nykyisen ratkaisumenettelyn mukaan.

Sivu 69: "Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen edellyttäisi myös sitä, että työnhakijan tilanne on kokonaisuutena arvioiden sellainen, ettei hän kykene työnhakuun työkykyyn liittyvien haasteiden takia. Kokonaisarviossa tulisi ottaa huomioon myös mahdolliset työkyvyttömyyden perusteella maksettavaan etuuteen liittyvät etuusoikeuden hylkäävät lainvoimaiset päätökset."

Eläkejärjestelmän päätösteksteissä voidaan vähätellä harvinaisten sairauksien vaikutusta työkykyyn. Suomessa on edelleen tuhansia työkyvyttömiä työttömiä, jotka ovat työttömiä vain, koska sairauspäiväraha on päättynyt.

Riskinä on, että väliinpuotoajien oikeusturva heikkenee entisestään. Millä perusteella työvoimaviranomainen asettaa hoitavan lääkärin lausunnon työkyvyttömyydestä ja eläkelaitoksen lausunnon työkykyisyydestä vastakkain?

Tähdennämme, että tämä lain osuus koskee jo valmiiksi hyvin vaikeassa asemassa olevia ihmisiä, joilla on lääkärin toteamana heikko toimintakyky ja terveydentila. He ovat todennäköisesti ainakin tilanteen pitkittyessä vähävaraisia taustastaan riippumatta.

Pahimmillaan voi seurata sanktioita ja tulottomuutta, joka kohdistuisi juuri tosiasiallisesti työkyvyttömiin ihmisiin, jos heille asetetaan heidän toimintakyvylleen epärealistisia ja terveydelleen haitallisia työnhakuvelvoitteita tai muita velvoitteita.

Tämä on ristiriitaista sen kanssa, että hallitusohjelmassa pyritään juuri huomioimaan tosiasiasa työkyvyttömät työttömät henkilöt ja se, että heille ei asetettaisi kohtuuttomia / työ- ja toimintakyvylle epärealistisia velvoitteita.

Merkittävä osa tosiasiasa työkyvyttömistä työttömistä joutuu tähän tilanteeseen juuri vakuutuslaitosten ja muutoksenhakuelinten sairautta vähättelevien päätösten vuoksi. Siksi nämä samaiset päätöstekstit eivät saa enää entisestään vaikeuttaa heidän tilannettaan.

Neljän vuoden seurannassa kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen hylkäämisen jälkeen yleisin tulolähde on työttömyysturva. Töihin paluu on harvinaista myös työelämätaustaisilla henkilöillä hylkäyksen jälkeen ja valtaosa kykenee vain lyhytaikaisiin töihin. Vain 5 % saavuttaa yli 12 kuukautta kestävänsä ansiotulojakson. (Perhoniemi ym. 2018)

Millä perustein TE-viranomainen tulkitseisi osatyökykyisille asetettavat työnhaun vaatimukset? S. 69: ”työnhakuvelvollisuus asetettaisiin jäljellä olevan työkyvyn mukaisesti, toisin sanoen hänen tulisi hakea työkykynsä mukaisia työmahdollisuuksia, eikä osittainen työkyvyttömyys olisi yksinään peruste jättää työnhakuvelvollisuutta asettamatta.”

Millä perustein TE-toimisto voi vaatia määrään perustuvaa omatoimista työnhakua osatyökykyisille, mikä on varsin laaja ja kirjava joukko ihmisiä eri diagnooseineen? Velvoitteiden tulee olla tasapainossa terveydellisiin edellytyksiin, mitä voi olla palveluohjauksessa täysin mahdoton tunnistaa – etenkin jos asetetaan omatoimisen työnhaun kategorisia vaatimuksia.

Omatoimisen työnhaun sijaan TE-toimiston tulee panostaa laadukkaaseen palveluohjaukseen ja työpaikkojen räätälöintiin työnantajien ja työttömien kanssa (esimerkiksi työhönvalmennuksen keinoin), jotta sopivia markkinarakoja osatyökykyisten työpanokselle löytyy avoimilta työmarkkinoilta.

3) Lisäsehdotus: Kokoaikatyövelvoitteista luopuminen

Työkyvyttömyyseläkkeellä ja kuntoutustuella oleva pitkäaikaissairas henkilö saa hyödyntää turvallisesti osittaista työkykyään (0–40 %) ja siten hankkia pitkäaikaissairaankin hieman ansiotuloja jaksamisen mukaan. Tällaisen vähäisen työskentelyn ei kuitenkaan katsota tarkoittavan, että hän olisi täysin työkykyinen ja hänen tulisi saada koko elantonsa työllään. Kuntoutustuelta on turvallisempaa asteittain palata työelämään, jos työkyky paranee.

Työkyvytön työtön henkilö, jonka toimintakyky on hyvin heikko, saattaisi myös kyetä osittaiseen tai vähäiseen työskentelyyn ilman, että kykenisi täyspäivätyöhön tai edes puolipäivätyöhön. Hänellä ei kuitenkaan ole tähän turvallista mahdollisuutta, koska hänellä on joustamaton velvoite ottaa vastaan kokoaikatyötä. Työvoimaviranomaisen on myös vaadittava tätä, vaikka sekä etuuden saaja että työvoimaviranomainen tietäisivät, että tämä vaatimus on epärealistinen.

Vähäinen työelämäosallisuus tai pyrkimys tehdä hyvin hitaasti pieniä työtehtäviä aiheuttaa työkyvyltään huomattavan alentuneelle henkilölle riskin siitä, että hänen sairautensa aiheuttama työkyvyttömyys kyseenalaistetaan ja häneltä aletaan vaatia pienen työskentelyn seurauksena kokoaikatyötä, vaikka hän ei siihen kykenisi. Siten vähäinen työskentely voi aiheuttaa välttämättömän toimeentuloturvan menetyksen.

Työttömän on myös turvatonta keskustella asiasta suoraan työvoimaviranomaisen kanssa, koska työvoimaviranomainen voi silloin asettaa karenssin sillä perusteella, että etuuden hakija on ilmoittanut, ettei ole valmis ottamaan vastaan kokoaikatyötä.

Pitkäaikaissairaiden keskuudessa on tilanteita, joissa vähäinen työskentely on aiheuttanut edellämainittuja vaikeuksia ja jossa tilanteen suora todenmukainen kuvaus on aiheuttanut karenssin pitkäaikaissairaalle ihmiselle.

Jos työkyky on huomattavan alennut, kokoaikatyön velvoite toimii tarkoitustaan vastaan ja estää hyödyntämästä vähäistä, osittaista työkykyä (0–40 %). Sairauksissa työkyky voi myös vaihdella sairauden jakson mukaan, eikä ole kuukaudesta toiseen aina samanlainen.

Kokoaikatyövelvoitteesta luopuminen tuskin juuri vähentäisi työllisyysastetta, jos se koskisi vain esimerkiksi hakuvelvoitteesta vapautettuja tai harkinnan perusteella osaa myös muista toimintakyvyiltään alentuneista työttömistä.

Sen sijaan epärealistinen kokoaikatyövelvoite estää tehokkaasti monia hyödyntämästä vähäistä työkykyään ja siten esimerkiksi katkoo työelämäverkostot ja työelämäosallisuuden täysin. Tämä taas on haitallista mahdollisen tulevan työllistymisen näkökulmasta, jos henkilö esimerkiksi pitkäaikaisella lääkinnällisellä kuntoutuksella onnistuu kuntoutumaan työkykyiseksi tai osatyökykyiseksi ja haluaisi palata työelämään. Ansiotyöaktiivisuus edistää töiden saamista.

4) Laillistettu lääkärinlausunto tulee olla riittävä peruste työkyvyttömyyden toteamiseen

Esityksessä (s.69) puhutaan "luotettavana pidettävästä lääketieteellisestä selvityksestä". Mihin tällä viitataan? Pitää hyväksyä "lääkärinlausunto tai harkinnan mukana muukin lääketieteellinen tai terveydentilaselvitys". Ainakin kaikki laillistetun lääkärin lausunnot työkyvyttömyydestä tulee tulkita automaattisesti luotettaviksi sen sijaan, että TE-toimisto alkaisi kyseenalaistaa lääkärinlausuntoja. Vähimmäisvaatimuksena on, että asetukseen kirjataan tämä asia.

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry